

А К Т

лісопатологічного обстеження насаджень на доцільність призначення в них заходів з поліпшення санітарного стану лісів по лісокомунальному сільськогосподарському підприємству "Красилівліс" (далі ЛСП "Красилівліс")

"18" вересня 2025 року

м. Красилів Хмельницького району
Хмельницької області

Нами, завідувачем сектору нагляду, обліку та прогнозу філії "Вінницялісозахист" державного спеціалізованого лісозахисного підприємства "Київлісозахист" (далі - філія "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист") Віталієм СТЕГНЯКОМ (відповідно до листа лісокомунального сільськогосподарського підприємства "Красилівліс" від "15" вересня 2025 року № 42), директором ЛСП "Красилівліс" Михайлом МЕЛЬНИЧУКОМ в період 18.09.2025 року, проведено лісопатологічне обстеження (у відповідності п. 8, 9 Порядку організації та захисту лісів затвердженого постановою КМУ від 20 травня 2022 р. № 612) в лісових насадженнях, що знаходяться в постійному користуванні ЛСП "Красилівліс" на доцільність призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів. Обстеженням встановлено наступне:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, га	Номер ділянки	Площа, що потребує проведення заходів, га	Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування							категорія лісів	Причини призначення заходів	Орієнтовна інтенсивність проведення заходів, %
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, м3 на 1 га			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
30	9	24.5		24.5	8Г32ЯЗ+ЛПД+БП	57	0.70	2	19	22	190	3	опеньок, халаровий некроз ясена, кореневі гнилі граба, некроз граба	10
46	5	2.9		2.9	4Д35Г31ЧШ	67	0.60	1	22	28	180	3	некроз граба, кореневі гнилі граба, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	10
46	7	1.1		1.1	10ДЗ+ГЗ	87	0.60	2	23	34	230	3	некроз граба, кореневі гнилі граба, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	10
63	4	4.9		4.9	5Д33ЯЗ1БП1ГЗ	72	0.70	1	23	30	280	3	опеньок, халаровий некроз ясена, кореневі гнилі граба, некроз граба	10
63	5	8.0		8.0	6Я34КЛЯ+БП	77	0.70	1А	27	34	270	3	опеньок, халаровий некроз ясена, кореневі та стовбурові гнилі клена	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
63	16	7.0		7.0	7ЯЗЛ1ЯЗ1БП 1КЛЯ+ДЗ	82	0.70	2	23	32	220	3	опеньок, халаровий некроз ясена, кореневі та стовбурові гнилі клена	10
65	6	4.8		4.8	7ЯЗ2ДЗ1ГЗ+БП+ ОС+БРС	79	0.55	1	26	32	220	3	опеньок, халаровий некроз ясена, кореневі гнилі граба, некроз граба	15
65	7	3.7		3.7	9ЯЗ1ДЗ	79	0.30	1	24	34	170	3	халаровий некроз ясена, бактеріальний рак ясена, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	20
66	6	3.3		3.3	4ДЗ5ГЗ1ОС	74	0.70	2	22	28	210	3	некроз граба, несправжній осиковий трутовик, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	10
66	11	8.9	(1)	6.9	5ДЗ(77)1ДЗ(112) 4ГЗ+БП+ЯЗ	77	0.70	2	21	30	200	3	опеньок, некроз граба, халаровий некроз ясена, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	10
66	12	5.4		5.4	7ЯЗ2ДЗ1ГЗ+ КЛГ+БРС	79	0.60	1	25	32	210	3	опеньок, халаровий некроз ясена, некроз граба, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	15
66	16	0.8		0.8	7ДЗ2ЯЗ1ОС	76	0.60	1	23	34	230	3	опеньок, халаровий некроз ясена, несправжній осиковий трутовик, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	15
68	19	4.3		4.3	10ДЗ+ЯЗ+ЯВ+ БРС	69	0.80	2	21	24	280	3	опеньок, халаровий некроз ясена, судинний мікоз дуба, поперечний рак дуба	10
ВСЬОГО ВСР:				77.6										

Загальна обстежена площа по ЛСП "Красилівліс" складає 77.4 га. По причинах розладнання (за переважаючим збудником хвороби/шкідником) в загальному по підприємству:

- опеньок (армілярні гнилі) - 66.6 га;
- некроз граба - 7.3 га;
- халаровий некроз ясена - 3.7 га.

Лісопатологічна характеристика обстежених насаджень:

Листяні породи дерев вражені кореновими та стовбурними гнилями, які викликаються комплексом різних причин: дерева ясена звичайного (ЯЗ) та дуба звичайного (ДЗ) від пошкоджень опеньком осіннім (*Armillaria mellea*), дерева берези повислої (БП) від трутовика справжнього (*Fomes fomentarius*) та бактеріальної водянки, дерева осики (ОС) від трутовика несправжнього (*Phellinus tremulae*).

Насадження вражені кореневими та стовбурними гнилями характеризуються відпадом дерев змішаного типу – наявний в них сухостій (переважно дерев порід берези, осики, ясеня та граба) що носить як поодинокий так і груповий характер (групи невеликі в середньому до 3 - 4 дерев). Також в обстежених насадженнях наявний вітровал минулих років поодинокого та групового характеру. Сухостійні та всихаючі дерева характеризуються заселенням та відпрацюванням стовбуровими шкідниками про що свідчить наявність льотних отворів на стовбурах дерев. Основними виявленими видами на дубі звичайному (ДЗ) є малий дубовий вусач (*Cerambyx scopolii*), на ясені звичайному (ЯЗ) – лубоїд ясеневий строкатий (*Hylesinus fraxini*) та лубоїд ясеневий великий (*Hylesinus crenatus*). Переважна кількість дерев що відноситься до сухоостою минулих років - вражена стовбуровими шкідниками з родини златок, в незначному відсотку – представниками родини вусачів.

Ще однією патологією, що призводить до всихання дерев листяних порід є хвороби некрозного та судинного характеру: судинний мікоз (офіостомоз) дуба, халаровий некроз ясеня, некроз граба, вертицильоз клена, тощо. Збудниками хвороб лісу, є грибкові хвороби, які заражають дерева базидіоспорами через обламані гілки, морозобійні тріщини та інші пошкодження стовбурів і гілок.

Характер перебігу патологічних процесів в обстежених листяних насадженнях різний – наявний як комлевий тип прояву та локалізації гнилей (наявність дупел в комлевій та прикореневій частинах стовбурів дерев) так і вершинний – в кронах дерев, що призводить до прояву суховершинності (мікози), широкого поширення водяних пагонів як одного із головних показників ослаблення деревостанів. Суховершинність за зовнішніми проявами перебігу захворювання відповідає халарового некрозу ясеня (відповідно дерева ЯЗ), судинному мікозу (дерева породи ДЗ). В цілому всихання крон окремих лісоутворюючих порід дерев коливається в межах від 2/3 до 3/4 крон. Поодинокі в насадженнях наявні дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів – трутовиків, а саме у видовому плані найчастіше зустрічаються: на дубі - трутовик дубовий несправжній (*Phellinus igniarius*), на грабові - беркандера обпалена (*Bjerkandera adusta*), та інші види трутовиків, що теж призводять до появи та розповсюдженню у внутрішніх тканинах деревини стовбурових гнилей.

Крім вищезгаданого, причинами погіршення санітарного стану обстежених насаджень є ослаблення і всихання дерев внаслідок їх природного старіння, внутрішньовидової та міжвидової конкуренції, несприятливих чинників середовища, що супроводжується заселенням і пошкодженням деревини стовбуровими шкідниками, які є переносниками інших патогенних мікроорганізмів. Разом з тим поодинокі спостерігаються вітровальні, буреломні дерева, дерева з ухилом більше 30 градусів, дугоподібно зігнуті дерева.

В цілому насадження є небезпечними осередками подальшого розповсюдження хвороб лісу та стовбурових шкідників, і відносяться до II класу біологічної стійкості.

Для поліпшення санітарного стану лісів та відповідно до «Санітарних правил в лісах України» рекомендовано провести вибіркові санітарні рубки (ВСР) на загальній площі 77.6 га у 2026 році.

Коротка таксаційна характеристика лісових насаджень для лісопатологічного обстеження представлена відповідно до матеріалів базового лісовпорядкування 2015 року (станом на 01.01.2016 року) по КП "Красилівліс".

Примітка: відбір дерев до рубки, матеріально-грошові оцінки лісосік, визначення фактичних середніх розрядів висот та діаметрів проводитимуться силами лісової охорони ЛСП "Красилівліс". На момент обстеження роботи по відведенню лісосік до рубки не розпочаті.

ПРОПОЗИЦІЇ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Всі виявлені даним обстеженням осередки шкідників та хвороб лісу поставити на облік до Книги обліку шкідників та хвороб лісу.
2. Відповідно п. 5 Санітарних правил в лісах України скласти перелік заходів з поліпшення санітарного стану лісів (додаток 1) та погодити з філією "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" і Південно-Західним міжрегіональним управлінням лісового та мисливського господарства.
3. Рубки провести згідно Санітарних правил в лісах України.
4. Для недопущення розповсюдження коренових і стовбурових гнилей та стовбурових шкідників, з метою збереження технічних якостей деревини рубки поліпшення санітарного стану лісів (ВСР) необхідно провести в максимально стислі терміни.
5. Порубкові залишки і неліквідну деревину потрібно подрібнювати та розкидати рівномірно по ділянці, для недопущення розвитку та поширення осередків стовбурових шкідників в суміжних насадженнях.

Акт складений в трьох примірниках:

- 1-й - філії "Вінницялісозахист" ДСЛП "Київлісозахист";
- 2-й - Південно-Західному міжрегіональному УЛМГ;
- 3-й - ЛСП "Красилівліс".

ПІДПИСИ:

Завідувач сектору нагляду, обліку
та прогнозу філії
"Вінницялісозахист" ДСЛП
"Київлісозахист"

Віталій СТЕГНЯК

Директор ЛСП "Красилівліс"

Михайло МЕЛЬНИЧУК